

## رابطه بین تماشاگر خیالی و افسانه شخصی با ابعاد الگوهای ارتباط خانواده در نوجوانان شهر اصفهان

اصغر آقایی<sup>۱</sup>

محسن گل پرور<sup>۲</sup>

مهرآفرین عطار حداد<sup>۳\*</sup>

### چکیده

این مطالعه با هدف بررسی رابطه بین تماشاگر خیالی و افسانه شخصی با ابعاد الگوهای ارتباط خانواده در دانش آموزان پایه سوم دبیرستان شهر اصفهان انجام شد. در این مطالعه که از نوع همبستگی بود ۳۷۹ دانش آموز (۱۹۰ دختر، ۱۸۹ پسر) پایه سوم دبیرستان شهر اصفهان، به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند و مقیاس جدید تماشاگر خیالی (NIAAS؛ لایسلی، ۱۹۸۹)، مقیاس جدید افسانه شخصی (NPFS؛ لایسلی، ۱۹۸۹) و پرسشنامه تجدید نظر شده الگوهای ارتباط خانواده (RFCP؛ ریچی و فیتز پاتریک، ۱۹۹۰) را تکمیل کردند. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شد. نتایج نشان داد تماشاگر خیالی رابطه مثبت و معناداری با ابعاد الگوهای ارتباط خانواده دارد ( $P < 0.01$ ) و الگوی گفت و شنود را پیش یینی می کند ( $P < 0.01$ ). بین افسانه شخصی با الگوی گفت و شنود ( $P < 0.01$ ) و الگوی همنوایی ( $P < 0.05$ ) همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن پیش یینی کننده الگوی گفت و شنود هستند ( $P < 0.01$ ), در حالی که تنها منحصر به فرد بودن پیش یینی کننده الگوی همنوایی است ( $P < 0.01$ ).

واژه های کلیدی: تماشاگر خیالی، افسانه شخصی، ابعاد الگوهای ارتباط خانواده

۱. استاد گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوارسگان)، اصفهان، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوارسگان)، اصفهان، ایران

۳. کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوارسگان)، اصفهان، ایران (نويسنده مسئول)

mehrafarin1190@yahoo.com.sg

## مقدمه

یافته های رون شناسی تحولی نشان داده اند که در چرخه تحولی روانی فرد آدمی، دوره مهمی وجود دارد که بین دوره کودکی و دوره بزرگسالی قرار می گیرد و نوجوانی نام دارد. یعنی نوجوانی معرف دوره تغییر عمیقی است که کودک را از بزرگسال جدا می سازد. اما اگر نوجوانی در وهله اول دگرگون شدن و تغییر یافتن است ولی در عین حال دوره شکل گیری و مجهز شدن برای مقابله با مسائل زندگی نیز هست (منصور، ۱۳۸۷). یکی از پیشرفت های عمدۀ عقلی نوجوان ها توانایی اندیشیدن به افکار دیگران است. در اوایل دوره نوجوانی این توانایی می تواند به سواس تبدیل شود. نوجوان تصور می کند که همه همیشه به او فکر می کنند. در واقع ابرای خود یک تماشاگر خیالی درست می کند که مرتب و در همه احوال مراقب او است و همه حرکات او را زیر نظر دارد. احساس این که شخص در کانون توجه قرار دارد می تواند به احساس مبالغه آمیز مهم بودن منجر شود. در اوایل نوجوانی این امر شکل افسانه شخصی پیدا می کند. نوجوان خود را منحصر به فرد و موجودی سوای از دیگران می بیند، به طوری که احساس می کند که مقررات اجتماعی و قوانین طبیعی در مورد سایرین کاربرد دارد و در مورد او به کار نمی رود. نوجوان خود را آسیب ناپذیر و فنا ناپذیر احساس می کند (اشتاین برگ، ۱۳۸۷). مطالعات درباره خود محوری نوجوانان اولین بار توسط الکایнд (۱۹۶۷) آغاز شد. الکایнд تماشاگر خیالی را به عنوان ساختار خود محوری نوجوانان تعریف کرد. نوجوانان با رفتار و ظاهر خود سرگرم هستند و باور دارند که برای دیگران واقعاً "جذایت دارند. احساس مرکز توجه دیگران بودن، باعث شد تا نوجوانان احساسات خود را به سمت تماشاگر خیالی شان ببرند. اگر نوجوان معتقد خود باشد باعث می شود تماشاگر خیالی او هم، از او انتقاد کند. با وجود تغییرات فیزیکی و جسمانی بسیار در دوره نوجوانی، نوجوان اغلب فکر می کند برخی از اجزا بدن او غیر عادی است و این گونه موارد دایماً "تکرار می شوند. تماشاگر خیالی هم چنین می تواند تحسین کننده و خوب باشد. تماشاگر خیالی در حقیقت بسیاری از رفتارهای ناشناخته نوجوانان را در بر می گیرد. مانند آن چه لاپسلی (۱۹۹۳) بیان کرده است. تماشاگر خیالی قصد دارد پدیده های گوناگونی نظیر: گسترش خود آگاهی نوجوانان، رفتارهای پر زرق و برق و دنبال کردن مدروز، تمایل به داشتن جنبه های خصوصی و بی میلی به خود افشاگری و ارتباط آن با خجالت و کمروی و شرم را شرح دهد. تمامی این موارد بازتابی از احساسات دائمی نوجوان است در مورد این که توسط دیگران دیده می شود و مورد قضاؤت و ارزیابی قرار می گیرد. افسانه شخصی نتیجه فرعی تماشاگر خیالی است. فکر کردن در مورد این که مرکز توجه هستی، باعث می شود که نوجوانان احساس کنند منحصر به فرد و خاص هستند (دیگران جاه طلبی شان را نمی شناسند، اما من می شناسم، دیگران پیر می شوند و می میرند، اما من نه، دیگران گرفتار سوء مصرف مواد می شوند ولی من نه). به دلیل افسانه شخصی، نوجوانان باور دارند که دارای احساسات و هیجانات متفاوت هستند و نسبت به دیگران قوی تر بوده و سختی های بیشتری را می توانند تحمل کنند (آلبرت، الکایнд و جینز برگ، ۲۰۰۷). محتواه افسانه

شخصی معمولاً شامل آسیب ناپذیر بودن(ناتوانی برای آسیب دیدن و صدمه خوردن)، قدرت مطلق(در نظر گرفتن خود به عنوان منبع قدرت یا توانایی خاص) و منحصر به فرد بودن(هیچ کس نمی تواند مرا در ک کند) است. این نظریه چارچوبی برای شناخت مولفه های رشد، ادراک غلط و رفتارهای خطرناک در نظر گرفته می شود(آرنزت، ۱۹۹۲). گالاناکی<sup>۱</sup>(۲۰۱۲) در پژوهشی که بر روی ۳۱۴ نوجوان که در رنج سنی (۱۱-۱۸) سال قرار داشتند، انجام داد، تحوالات مربوط به بلوغ و ظهور و ابعاد خود محوری را مورد مطالعه قرار داد. نتایج حاصله، از یافته های حاصل از فرضیات الکائیند حمایت کرد و نشان داد تماشاگر خیالی به صورت پیوستاری از خود آگاهی وجود دارد و بین ابعاد مختلف تماشاگر خیالی و افسانه شخصی تفاوت جنسی سیستماتیک موجود است.

دو یافته در موردافسانه شخصی و تماشاگر خیالی وجود دارد. تئوری قدیمی و تئوری نگاه تازه<sup>۲</sup>. بر اساس تئوری قدیمی (الکائیند، ۱۹۶۷) تماشاگر خیالی و افسانه شخصی به دلیل تغییرات شناختی مهمی در طول دوره رشد است، به ویژه خود محوری که باعث می شود بین نظر خود و نظر دیگران تفاوت قابل نشود. در تئوری نگاه تازه (لاپسلی، ۱۹۹۱ و ۱۹۹۳) افسانه شخصی و تماشاگر خیالی را به رشد شناختی عمومی و منطقی ربط نمی دهد بلکه آن را به دو الگوی ۱. رشد شناختی اجتماعی<sup>۳</sup>. فرایند جدا شدن و فردیت پیدا کردن مربوط می سازد (گوسن، بیرز، ون اکن وایمن، ۲۰۰۱). نوجوانان به ارتباط با والدین خود ادامه می دهند در حالی که به طور هم زمان می کوشند تا از آنها مستقل شوند. این کشش به سمت رابطه و پس زدن ارتباط و جدایی، به صورت های مختلف در ساختار تماشاگر خیالی و افسانه شخصی عمل می کنند (کروجر، ۱۹۹۸). وقتی نوجوانان خودشان را با تماشاگرانی که خود ساخته اند، احاطه می کنند، این را ثابت می کنند که برای دیگران با اهمیت هستند، در نتیجه بدون در هم شکستن و آسیب دیدن در اثر اضطراب جدایی، از والدین خود جدا می شوند. در همین زمان، عقاید نوجوانان در مورد منحصر به فرد بودن، قدرت مطلق و آسیب ناپذیری به آنها قدرت می دهد تا بتوانند راه خود را پیش بگیرند. در کل هم تماشاگر خیالی و هم افسانه شخصی به عنوان عملکردهای دفاعی و محافظت کننده در طول فرایند فردیت و جدایی محسوب می شوند. تماشاگر خیالی با تمایلات نوجوان برای ادامه ارتباط با والدین، رابطه دارد. در حالی که افسانه شخصی بازتابی از تلاش آنها برای بالا بردن جدایی است(گوسن و همکاران، ۲۰۰۲).

ریلی و همکاران (۱۹۸۴) به فاکتورهایی اشاره کردند که ممکن است برای تفاوت در خود محوری به حساب بیایند. ۱. محیط های مختلف مدرسه. ۲. میراث نژادی و زمینه اجتماعی که آن نژاد را در بر گرفته<sup>۴</sup>. نگرش درباره نقش های جنسیتی<sup>۵</sup>. روابط با هم کیشان. ۵. احساسات در

1. Galanaki.

2. new look theory.

3. Gossen,Beyers, Van Eken&Emmen

4. Kroger

مورد تغییرات دوران نوجوانی<sup>۶</sup>. روابط والدین و فرزندان<sup>۷</sup>. سبک های فرزند پروری. هم چنین ممکن است اثر گروه به وجود بیاید. برای مثال یک نسل از نوجوانان ممکن است به گونه ای بسیار متفاوت به مقیاس تماشاگر خیالی پاسخ دهد. رفتار تماشاگر خیالی به طور غیر مستقیم نیز از طریق متغیرهای دیگر تاثیر می پذیرد، مانند تمر کر رسانه ها بر جنبه های زود گذر و جسمانی مردان و زنان (فریمن<sup>۲</sup>، ۲۰۰۲).

تحقیقین مختلف بر سر این موضوع که در صورت روابط ایمن والدین، نمرات تماشاگر خیالی در اوآخر نوجوانی کاهش می یابد، توافق دارند (لاپسلی، ۱۹۹۳؛ آنولیک، ۱۹۸۱؛ ریلی و همکاران، ۱۹۸۴؛ ریان و کوزکوسکی، ۱۹۹۴).

آنولیک (۱۹۸۱) بیان کرد، حمایت محدود والدین در خانواده ممکن است در درک نگرش واقعی دیگران توسط نوجوان ایجاد مشکل کرده در نتیجه باعث بالا رفتن حالت خود محوری در موقعیت های اجتماعی می شود. او دریافت، رفتار تماشاگر خیالی در مردان مختلف در مقایسه با غیر مخالف بیشتر باقی می ماند. او علت این امر را به کم بودن حمایت والدین، نسبت داد. آدامز و جونز<sup>۳</sup> (۱۹۸۲) دریافتند عدم پذیرش و کنترل توسط والدین با بالا رفتن رفتار تماشاگر خیالی در ارتباط است. در صورتی که بیان عواطف به صورت فیزیکی به طور منفی با خود آگاهی در ارتباط است. ریلی و همکاران (۱۹۸۴) نشان دادند، والدین حمایت گر و هیجان پذیر، احتمال بالا بودن حالت خود آگاهی در اوایل نوجوانی را کاهش می دهند. به طور خلاصه، حمایت والدین در تعدیل رفتار تماشاگر خیالی بسیار مهم است چرا که هر دو سبک مصاحب و عدم پذیرش و کنترل با افزایش نمره های تماشاگر خیالی در ارتباط است (فریمن، ۲۰۰۲).

ارتباط محور اساسی در میزان کار آمدی خانواده است. ارتباط بر دو اصل پرورش و کنترل در خانواده تاثیر به سزایی دارد. پرورش شامل رشد ارتباط در میان اعضای خانواده است که از طریق گسترش رفتارهای کلامی و غیر کلامی نوید بخش و حمایت کننده، ایجاد می شود (لیپویر و بس<sup>۴</sup>، ۲۰۰۶).

باورز و برادنس (۲۰۰۶)، ارتباط را شامل انتقال و درک اطلاعات میان گیرنده و فرستنده پیام می دانند. به اعتقاد آنها پیام در صورتی صحیح از طریق فرستنده به گیرنده منتقل می شود که فرستنده در انتقال پیام دقیق کند و پیام را به درستی انتقال دهد. هم چنین ارتباط رابطه دو طرفه ای بین گیرنده و فرستنده پیام ایجاد می کند و طرفین باید برداشت های مشابهی از ارتباط داشته باشند.

اصولاً مفهوم الگوی ارتباطی خانواده یا طرح واره ارتباط خانواده، ساختار علمی از دنیای

1. cohort effect

2. Freeman

3. Jones

4. Lepoire & Beth

ظاهری خانواده است که بر اساس ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و این که اعضا چه چیز به یکدیگر می‌گویند و چه کار انجام می‌دهند و این که چه معنایی از این ارتباطات دارند، تعریف می‌شود (فیتزپاتریک و کوئرنر<sup>۱</sup>، ۲۰۰۴). پژوهش‌ها در حوزه ارتباط‌های خانوادگی نشان می‌دهند نحوه ارتباط‌های بین اعضای خانواده در هنگام تبادل اطلاعات بین آنان، تاثیر بسزایی در بازخوردها و رفتار‌های فرزندان دارد (سپهری و مظاہری، ۱۳۸۸). هنگامی که خانواده‌ها سالم‌اند، اعضا پیام یکدیگر را که بعضاً "حاوی نکات ظرف و واضح و بدیهی هستند" می‌گیرند. در خانواده‌های ناساز گار غالباً سکوت در بین اعضای خانواده حکم‌فرماست، پیام‌ها ارسال می‌شوند اما به ندرت با اشتیاق دریافت می‌گردند (گلادینگ<sup>۲</sup>، ۱۹۹۳). خانواده یا محیط خانه به عنوان یک عامل مهم در اجتماعی شدن کودکان و نوجوانان و یک عامل کلیدی موثر بر نگرش و رفتارهای آنها شناخته می‌شود. بنابر این جو ارتباطی خانواده نقش عمده‌ای در رشد و پرورش ویژگیهای شخصیتی کودکان و نوجوانان و رفتارهای شان بازی می‌کند (هانگ<sup>۳</sup>، ۱۹۹۹). رفتار ارتباطی خانواده و اعتقادات خانواده در مورد این که اعضای خانواده باید چگونه با یکدیگر ارتباط برقرار کنند با شکل گیری الگوهای ارتباطی خانواده بسیار مرتبط است. الگوهای ارتباط خانواده توسط انواعی از الگوهای قابل مشاهده مشخص می‌شوند (فیتزپاتریک و کرنر، ۲۰۰۲). یک مدل رایج که برای بررسی الگوهای ارتباطی خانواده استفاده می‌شود، جهت گیری گفت و شنود<sup>۴</sup> و جهت گیری همنوایی<sup>۵</sup> است (فیتزپاتریک و ریچی<sup>۶</sup>، ۱۹۹۰). در خانواده‌هایی که دارای گفت و شنود زیاد هستند، اعضای آن به طور آزادانه، فراوان و خود انگیخته با یکدیگر تعامل دارند. آنها زمان زیادی را صرف تعاملات می‌کنند و در مورد دامنه وسیعی از موضوعات بحث می‌کنند (فیتزپاتریک، ۲۰۰۴). در حالی که در خانواده‌هایی با جهت گیری همنوایی، از فرزندان انتظار می‌رود عقاید و احساساتشان را فرونشانند و از تلقینات والدینشان پیروی کرده و با آنان همنوایی کنند. برنامه‌های خود را متناسب با نیاز خانواده هماهنگ کنند و اول به خانواده رسیدگی کنند (فریتیزپاتریک و کرنر، ۲۰۰۲). پژوهش هلسن، ولبرگ و میوس<sup>۷</sup> (۲۰۰۳) اذعان می‌دارد که حمایت والدین، بهترین پیش‌بینی کننده منفی مشکلات عاطفی در نوجوانان و جوانان قلمداد می‌شود و حمایت والدین از مشخصه‌های خانواده‌ها با گفت و شنود بالا است. ذکر موارد فوق اهمیت پژوهش درباره تماشاگر خیالی و افسانه شخصی را به خصوص در رابطه با فاکتورهای خطر پذیری در نوجوانان، آشکار می‌سازد. زیرا احساس شکست نا

- 
1. Fitzpatrick & Koerner
  2. Glading
  3. Hung
  4. Family communication patterns.
  5. Conversation
  6. Conformity
  7. Ritchie
  8. Helsen, Vollebergh & Meeus.

پذیری (افسانه شخصی) ممکن است شخص را در ارتکاب رفتارهای خطرناک که می‌تواند پیامدهای مثبت یا منفی به همراه داشته باشد تشویق کند. در این پژوهش، پژوهشگر سعی دارد رابطه تماشاگر خیالی و افسانه شخصی را با ابعاد الگوهای ارتباط خانواده بررسی کند که همان گونه که قبل اشاره شد فاکتور بسیار مهم و تاثیرگذار در زندگی نوجوانان می‌باشد.

## روش

مطالعه حاضر از نظر نوع توصیفی و از نظر روش یک پژوهش همبستگی محسوب می‌شود. جامعه آماری این پژوهش را دانش آموزان دختر و پسر متواته شهر اصفهان در بهار سال ۱۳۹۲ تشکیل داده‌اند. بر اساس اطلاعات سازمان آموزش و پرورش شهر اصفهان، تعداد کل دانش آموزان دختر و پسر متواته شهر اصفهان در دوره زمانی پژوهش ۱۶۴۳۶ نفر بود. که شامل ۸۷۵۶ دختر و ۷۶۸۰ پسر بوده است.

از جامعه آماری مورد نظر، بر اساس جدول تناسب حجم نمونه با حجم جامعه آماری، ۴۵۰ نفر به عنوان نمونه برای شرکت در این پژوهش انتخاب شدند (حسن زاده، ۱۳۸۱، ۴۰۰). نفر نمونه پژوهش از طریق نمونه‌گیری چندمرحله‌ای خوش‌ای انتخاب شدند. نمونه‌گیری مورد نظر به این ترتیب بود که ابتدا از شش ناحیه آموزش و پرورش دو ناحیه (نواحی ۲ و ۴) انتخاب شدند و سپس از هر یک از این نواحی نیز ۴ مدرسه (دو مدرسه پسرانه و دو مدرسه دخترانه) انتخاب و از هر یک از این مدارس بین ۳۰ تا ۵۰ نفر انتخاب شدند. پس از جمع آوری پرسشنامه‌ها، ۲۱ پرسشنامه (معادل ۵/۵ درصد) به دلیل نقص در پاسخ‌گویی از پژوهش کنار گذاشته شدند، لذا گروه نمونه پژوهش به ۳۷۹ نفر (۱۸۹ دانش آموز پسر و ۱۹۰ دانش آموز دختر) تقلیل یافت.

برای سنجش متغیرهای پژوهش از ابزارهای زیر استفاده به عمل آمد.

مقیاس تجدیدنظر شده الگوهای ارتباط خانواده<sup>۱</sup>: برای سنجش الگوهای ارتباط خانواده از پرسشنامه معرفی شده توسط ریچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۰) که دارای بیست و شش سوال و دو خرده مقیاس به نام‌های گفت و شنود و همنوایی و مقیاس پاسخگویی پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵) است، استفاده به عمل آمد. در این مقیاس شرکت کنندگان بیست و شش سوال که مربوط به شیوه ارتباط در خانواده است را می‌خوانند و مشخص می‌کنند که هر جمله تا چه حد در مورد آنها صدق می‌کند. فیتزپاتریک و کوئنر (۲۰۰۲) پایایی ابزار را با میانگین آلفای کرونباخ ۰,۸۶ در بعد جهت گیری گفت و شنود و ۰,۷۹ در بعد جهت گیری همنوایی گزارش کرده‌اند. کوروش نیا (۱۳۸۶) که نسخه‌ای از این مقیاس را ارائه نموده، روایی مطلوبی برای این پرسشنامه ارائه نموده و ضریب آلفای کرونباخ را برای جهت گیری گفت و شنود و همنوایی به ترتیب برابر با ۰/۸۷ و ۰/۸۱ گزارش کرده است. آلفای

کرونباخ دو خرده مقیاس این پرسشنامه در این پژوهش برای گفت و شنود و همنوایی به ترتیب برابر با ۰/۸۱ و ۰/۸۵ به دست آمد.

مقیاس جدید افسانه شخصی (NPFS): برای سنجش افسانه شخصی از مقیاس معرفی شده توسط لایسلی (۱۹۸۹) که دارای چهل و شش سوال، و سه خرده مقیاس به نام‌های بی نظری بودن، آسیب ناپذیری و قدرت مطلق و مقیاس پاسخگویی پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) است، استفاده به عمل آمد. ضربی آلفای کرونباخ برای ابعاد بی نظری بودن، آسیب ناپذیری و قدرت مطلق به ترتیب برابر با ۰/۶۹، ۰/۷۲ و ۰/۷۹ گزارش شده است (گوسن، ۲۰۰۲؛ وارتانیان، ۱۹۹۷). به دلیل عدم دسترسی به نسخه فارسی این پرسشنامه در این پژوهش از ترجمه نسخه اصلی آن، تحت نظر اساتید راهنمای و مشاور، استفاده شد. روند ترجمه به این شکل بود که ابتدا ترجمه اولیه تخصصی انجام و سپس پرسشنامه ترجمه شده با پرسشنامه انگلیسی مورد تطابق تخصصی قرار گرفت. در این پژوهش آلفای کرونباخ برای سه خرده مقیاس به نام‌های بی نظری بودن، آسیب ناپذیری و قدرت مطلق برابر با ۰/۷۹، ۰/۶۷ و ۰/۷۱ به دست آمد.

مقیاس جدید تماشاگر خیالی (NIAS): برای سنجش افسانه خیالی از مقیاس معرفی شده توسط لایسلی (۱۹۸۹) که دارای سی و نه سوال و مقیاس پاسخگویی چهار گزینه‌ای لیکرت (۱=هر گز، ۴=خیلی اوقات) است، استفاده به عمل آمد. این پرسشنامه نشان می‌دهد که نوجوانان چه زمان‌هایی خیال پردازی در مورد خودشان و دیگران را انجام می‌دهند. لایسلی (۱۹۸۹) آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۲، گوسن (۲۰۰۲) آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۷ و وارتانیان (۱۹۹۷) آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۵ را برای این پرسشنامه گزارش نموده‌اند. به دلیل عدم دسترسی به نسخه فارسی این پرسشنامه در این پژوهش از ترجمه نسخه اصلی آن، تحت نظر اساتید راهنمای و مشاور، استفاده شد. روند ترجمه به این شکل بود که ابتدا ترجمه اولیه تخصصی انجام و سپس پرسشنامه ترجمه شده با پرسشنامه انگلیسی مورد تطابق تخصصی قرار گرفت. در این پژوهش آلفای کرونباخ این پرسشنامه برابر با ۰/۹۱ به دست آمد.

#### یافته‌ها

در جدول ۱، شاخص‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار و خطای استاندارد) متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

- 
1. New Personal Fable Scale
  2. New Imaginary Audience Scale
  3. Vartania.

### جدول ۱: شاخص های توصیفی گروه نمونه پژوهش در مولفه های متغیرهای پژوهش

| ردیف | متغیر             | ابعاد متغیرهای پژوهش | میانگین | انحراف معیار خطای استاندارد |
|------|-------------------|----------------------|---------|-----------------------------|
| ۱    | الگوی روابط       | گفت و شنود           | ۳/۴۵    | ۰/۰۳                        |
| ۲    | خانواده           | همنوایی              | ۳/۰۹    | ۰/۰۴                        |
| ۶    | قدرت مطلق         |                      | ۳/۱۸    | ۰/۰۳                        |
| ۷    | آسیب ناپذیری      | افسانه               | ۳/۰۵    | ۰/۰۳                        |
| ۸    | منحصر به فرد بودن | شخصی                 | ۳/۴۸    | ۰/۰۳                        |
|      | تماشاگر خیالی     |                      | ۲/۶۲    | ۰/۰۲                        |

چنان که در جدول ۱ مشاهده می شود، در مولفه های الگوهای روابط خانواده میانگین گفت و شنود برابر با ۳/۴۵ و میانگین همنوایی برابر با ۳/۰۹ می باشد. در مولفه های افسانه شخصی، میانگین قدرت مطلق برابر با ۳/۱۸، در آسیب ناپذیری میانگین برابر با ۳/۰۵ و در منحصر به فرد بودن میانگین برابر با ۳/۴۸ می باشد. در تماشاگر خیالی میانگین گروه نمونه برابر با ۲/۶۲ می باشد.

به منظور بررسی رابطه بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) با الگوی روابط خانوادگی (گفت و شنود و همنوایی) از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ نشان داده شده است.

### جدول ۲: رابطه بین مولفه های افسانه شخصی با الگوهای روابط خانوادگی

| ردیف | مولفه های افسانه شخصی |            |       |        |
|------|-----------------------|------------|-------|--------|
|      | همنوایی               | گفت و شنود | P     | r      |
| ۱    | قدرت مطلق             |            | ۰/۰۰  | ۰/۱۳** |
| ۲    | آسیب ناپذیری          |            | ۰/۰۹  | ۰/۰۸   |
| ۳    | منحصر به فرد بودن     |            | -۰/۰۶ | ۰/۲۸** |

چنان که در جدول ۲ مشاهده می شود، از بین کلیه مولفه های افسانه شخصی، فقط قدرت مطلق با گفت و شنود دارای همبستگی مثبت و معنادار ( $P < 0/01$ ) است، بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) با الگوی گفت و شنود رابطه (معنادار) وجود دارد، به این صورت مورد تایید قرار می گیرد که قدرت مطلق با گفت و شنود دارای همبستگی مثبت و معنادار است. از بین کلیه مولفه های افسانه شخصی، فقط قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن با همنوایی دارای همبستگی مثبت و معنادار ( $P < 0/05$ ) هستند، بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) با الگوی همنوایی رابطه (معنادار) وجود دارد، به این صورت مورد تایید قرار می گیرد که قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن با همنوایی دارای همبستگی مثبت و معنادار هستند.

به منظور بررسی رابطه بین تماشاگر خیالی با الگوی روابط خانوادگی (گفت و شنود و همنوایی) از ضربی همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ نشان داده شده است.

**جدول ۳: رابطه بین تماشاگر خیالی با الگوهای روابط خانوادگی**

| همنوایی |         | گفت و شنود |         | تماشاگر خیالی | ٪ |
|---------|---------|------------|---------|---------------|---|
| P       | r       | P          | r       |               |   |
| .۰/۰۱   | .۰/۱۷** | .۰/۰۰      | .۰/۲۲** | تماشاگر خیالی | ۱ |

چنان که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، تماشاگر خیالی با گفت و شنود دارای همبستگی مثبت و معنadar ( $P < 0.01$ ) است، بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین تماشاگر خیالی با الگوی گفت و شنود رابطه (معنadar) وجود دارد، مورد تایید قرار می‌گیرد. همان گونه که ملاحظه می‌شود، تماشاگر خیالی با بعد همنوایی نیز دارای همبستگی مثبت و معنadar ( $P < 0.01$ ) است، بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین تماشاگر خیالی با الگوی همنوایی رابطه (معنadar) وجود دارد، مورد تایید قرار می‌گیرد.

جهت بررسی نقش پیش‌بینی کنندگی متغیرهای پیش‌بین (تماشاگر خیالی و قدرت مطلق)، در بعد گفت و شنود از تحلیل رگرسیون چند گانه به روش گام به گام استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

**جدول ۴: پیش‌بینی الگوهای گفت و شنود از طریق متغیرهای پیش‌بین پژوهش**

| F       | R <sup>۲</sup> | R      | P     | t      | β      | SE    | B      | گام | متغیرهای پیش‌بین  |
|---------|----------------|--------|-------|--------|--------|-------|--------|-----|-------------------|
| ۲۵/۸۱** | .۰/۰۶۴         | .۰/۲۵۳ | .۰/۰۰ | ۱۵/۰۲  | –      | .۰/۱۷ | .۲/۵۹  | ۱   | مقدار ثابت        |
|         |                |        | .۰/۰۰ | .۵/۰۸  | .۰/۲۵  | .۰/۰۵ | .۰/۲۷  |     | قدرت مطلق         |
|         |                |        | .۰/۰۰ | ۱۵/۱۷  | –      | .۰/۱۹ | .۲/۹۴  |     | مقدار ثابت        |
| ۲۰/۲۴** | .۰/۰۹۷         | .۰/۳۱۲ | .۰/۰۰ | .۶/۲۳  | .۰/۳۳  | .۰/۰۶ | .۰/۳۶  | ۲   | قدرت مطلق         |
|         |                |        | .۰/۰۰ | -.۳/۷۱ | -.۰/۲  | .۰/۰۵ | -.۰/۱۸ |     | منحصر به فرد بودن |
|         |                |        | .۰/۰۰ | .۱۲/۵۲ | –      | .۰/۲۱ | .۲/۶۱  |     | مقدار ثابت        |
| ۱۸/۸۶** | .۰/۱۳۱         | .۰/۳۶۲ | .۰/۰۰ | .۵/۲   | .۰/۲۸  | .۰/۰۶ | .۰/۳   | ۳   | قدرت مطلق         |
|         |                |        | .۰/۰۰ | -.۴/۴۸ | -.۰/۲۴ | .۰/۰۵ | -.۰/۲۲ |     | منحصر به فرد بودن |
|         |                |        | .۰/۰۲ | .۳/۸۲  | .۰/۲   | .۰/۰۶ | .۰/۲۴  |     | تماشاگر خیالی     |

.۰/۰۱ > p\*\*\*

چنان که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، در گام اول قدرت مطلق از مولفه‌های افسانه شخصی ( $\beta = 0.25 > 0.01$ ) پیش‌بینی کننده الگوهای گفت و شنود بوده است. در گام دوم، منحصر

به فرد بودن (۱)  $p > 0.01$ ،  $\beta = 0.33$ ) در کنار قدرت مطلق ( $p < 0.02$ ) افزوده شده و درصد واریانس انحصاری افزوده برای پیش‌بینی الگوهای گفت و شنود فراهم ساخته است. ۳/۳ بالاخره در گام سوم تماشاگر خیالی ( $p < 0.01$ ،  $\beta = 0.2$ ) در کنار قدرت مطلق ( $p < 0.01$ ) و منحصر به فرد بودن ( $p < 0.025$ ،  $\beta = 0.25$ ) افزوده شده و ۴/۴ درصد واریانس انحصاری افزوده برای پیش‌بینی الگوهای گفت و شنود فراهم ساخته است. بر این اساس فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) و تماشاگر خیالی با الگوهای گفت و شنود رابطه ترکیبی (معنادار) وجود دارد، به این صورت مورد تایید قرار می‌گیرد که طی سه گام متوالی قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن از مولفه‌های افسانه شخصی و تماشاگر خیالی پیش‌بینی کننده الگوهای گفت و شنود بوده‌اند. جهت بررسی نقش پیش‌بینی کنندگی متغیرهای پیش‌بین (تماشاگر خیالی و قدرت مطلق)، در بعد همنوایی از تحلیل رگرسیون چند گانه به روش گام به گام استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۶: پیش‌بینی الگوهای همنوایی از طریق متغیرهای پیش‌بین پژوهش

| F         | R <sup>x</sup> | R     | P    | t    | $\beta$ | SE  | B    | متغیرهای پیش بین | گام |
|-----------|----------------|-------|------|------|---------|-----|------|------------------|-----|
| .٣٣/.٣٣** | .٠٠٨١          | .٠٢٨٥ | .٠٠٠ | ٩/٩٩ | -       | .٠٢ | ١/٩٥ | مقدار ثابت       | ١   |

· / · \> p \*\*\*

چنان که در جدول ۵ مشاهده می شود، طی یک گام منحصر به فرد بودن از مولفه های افسانه شخصی ( $\beta = 0.25 > 0.01$ ) پیش بینی کننده الگوهای همنوایی بوده است. بر این اساس فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) و تماشاگر خیالی با الگوهای همنوایی رابطه ترکیبی (معنادار) وجود دارد، به این صورت مورد تایید قرار می گیرد که طی یک گام منحصر به فرد بودن از مولفه های افسانه شخصی پیش بینی کننده الگوهای همنوایی بوده است.

بحث و نتیجه گیری

هدف از اجرای این پژوهش، تعیین رابطه تماشاگر خیالی و خود افسانه‌ای با الگوهای ارتباط خانواده بوده است. نتایج نشان می‌دهد همان طور که در فرضیه تحقیق پیش‌بینی می‌شد، در خصوص رابطه افسانه شخصی با الگوهای ارتباط خانواده، بین قدرت مطلق از زیر مولفه‌های افسانه شخصی، با الگوی ارتباطی گفت و شنود رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد. در نتایج تحلیل رگرسیون، مبنی بر این که بین افسانه شخصی (قدرت مطلق، آسیب ناپذیری و منحصر به فرد بودن) و تماشاگر خیالی با الگوهای گفت و شنود رابطه ترکیبی (معنادار) وجود دارد، طی سه گام متوالی قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن از مولفه‌های افسانه شخصی و تماشاگر

خيالی پيش بيني کتنده هاي الگوهای گفت و شنود بوده اند. از نظر پيشينه تحقیقاتي اين يافته تاييدی بر تعداد زیادي از مطالعاتی است که با استفاده از سازه های مشابه، این رابطه را برسی نموده اند. به طوری که تحقیقات نشان دهنده رابطه مثبت قدرت مطلق بانتایع انطباق مثبت، سلطه، کنار آمدن و سازگاری است (آلسماء و همکاران، ۲۰۰۶) و هم چنین نمرات بيشتر در قدرت مطلق با کمترین ميزان افسردگی و احساس تنها ي اي در ارتباط است (گوسن و همکاران، ۲۰۰۲). از جهتی تحقیقات نشان دهنده رابطه منفي جهت گيری گفت و شنود با اضطراب (گودی کانست و نیشیدا، ۲۰۰۱ کوروش نیا، ۱۳۸۵)، افسردگی (کوروش نیا، ۱۳۸۵) هراس از ارتباطات (الوود و اشراذر، ۱۹۹۸) و رابطه مثبت آن با حرمت خود (هوانگ، ۱۹۹۹)، خود کار آمدی (تجلي و اردلان، ۱۳۸۹) می باشند و هم چنین پيش بيني کتنده مثبت و معنا دار سلامت جسمی است (رحيمي و محمد خير، ۱۳۸۶). درسطح نظری يافته مذکور از طریق تحلیل ساختار خانواده های با جهت گیری گفت و شنود، نیز قابل توجیه است. جهت گیری گفت و شنود به اين معنا است که خانواده ها تا چه حد شرایطی را به وجود می آورند که در آن اعضای خانواده تشویق به شرکت آزادانه در تعامل، بحث و تبادل نظر درباره گستره وسیعی از موضوعات بدون محدودیت زمانی شوند. در این محیط نسبتاً آزاد، نه تنها فرزندان در معرض مسائل چالش انگیز قرار می گيرند، بلکه تشویق به کشف باور های جدید و تصمیم گیری بدون ترس می شوند (فیتزپاتریک، ۲۰۰۴) و از رویارویی با مسائل چالش انگیز نمی هراسند و قدرت انطباق، سازگاری، تاب آوري و عملکرد موثرتری خواهند داشت. وجود اين شرایط احساس توانایي مهار عوامل بیرونی و درونی را در نوجوان ایجاد می کند و اين احساس سبب افزایش خود کار آمدی نوجوان شده و به او احساس قدرت می دهد. فرضیه پژوهش مبنی بر اين که یعن افسانه شخصی با الگوی همنوایی رابطه معنادار وجود دارد، به اين صورت تاييد شد که قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن با الگوی همنوایی دارای همبستگی مثبت و معنادار است. نتایج حاصل از پژوهش آلسماء و همکاران (۲۰۰۶) نشان داد که منحصر به فرد بودن پيش بيني کتنده قوی برای حالات افسردگی و عقاید خود کشی بود. هم چنین اين يافته تاييدی بر تعداد زیادي از مطالعات است که با استفاده از سازه های مشابه اين رابطه را برسی کرده اند. به طوری که تحقیقات نشان دهنده رابطه مثبت جهت گيری همنوایی با اضطراب (کوروش نیا، ۱۳۸۵)، افسردگی (کرتner- اسمیت و همکاران، ۱۹۹۵؛ کوروش نیا، ۱۳۸۵) و رابطه منفي آن با حرمت خود (هوانگ، ۱۹۹۹) کیفیت زندگی (رحيمي و محمد خير، ۱۳۸۶) است.

اين يافته از لحاظ نظری اين گونه توجیه می شود که جهت گيری همنوایی به اين معنا است که ارتباطات خانواده تا چه حد بر همسان بودن نگرش ها، ارزش ها و عقاید، اجتناب از تعارض و وابستگی متقابل اعضاي خانواده تاکيد دارند (فیتزپاتریک، ۲۰۰۴). بنابر اين اختلاف نظر و تعارض با والدين می تواند مشکلات روان شناختی را به فرد تحملی کند. در اين خانواده ها ارتباطات يعن دو نسل نشان دهنده حرف شنوی از والدين و دیگر بزرگسالان است. در اين خصوص به اعتقاد هارت (۱۹۹۰) در مواردی که خانواده نوجوان را به صورت مشروط می پذيرد

که اغلب این شرط، اطاعت نوجوان از خواسته های والدین می باشد، خود کاذب نوجوان بر خود واقعی او غالب می شود و نوجوان به گونه ای رفتار می کند که والدین از او انتظار دارند و به همین دلیل ممکن است نوجوان احساس کند، هیچ کس نمی تواند او را در ک کند و دچار احساس منحصر به فرد بودن شده و در معرض ابتلا به مشکلات روانی و سازگاری نیز قرار می گیرد. در فرضیه پژوهش بین قدرت مطلق و الگوی همنوایی نیز وجود همبستگی مثبت و معنادار تایید می شود. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش هایی که در بالا ذکر شد، ناهمسو است. با توجه به جدول مشاهده می شود که رابطه موجود بین منحصر به فرد بودن و الگوی همنوایی بیشتر از رابطه موجود بین قدرت مطلق و الگوی همنوایی است و در نتایج تحلیل رگرسیون نیز، طی یک گام منحصر به فرد بودن پیش بینی کننده الگوی همنوایی بوده است.

نتایج حاصل از پژوهش رابطه موجود بین تماشاگر خیالی با هر دو الگوی ارتباط خانواده یعنی الگوی گفت و شنود (فرضیه ۱-۳) و الگوی همنوایی (فرضیه ۲-۳) را تایید کرد. این نتایج با نتایج فریمن (۲۰۰۲) که بیان می کند حمایت والدین در تعديل رفتار تماشاگر خیالی بسیار مهم است چرا که هر دو سبک مصاحب و عدم پذیرش-کنترل با افزایش نمره های تماشاگر خیالی در ارتباط است، همسو است. همانطور که در ادبیات پژوهش به این الگوها اشاره شد، اعضای خانواده هایی که دارای گفت و شنود زیاد هستند، آزادانه به طور مکرر و خود انگیخه با یکدیگر تعامل می کنند. والدین چنین خانواده هایی ارتباط مکرر خود با فرزندان را وسیله مهمی برای تربیت و اجتماعی کردن آنها می دانند و در واقع در این گونه خانواده ها پذیرش عقاید و افکار فرزندان از سوی والدین بالا است و والدین حمایت گر هستند. آنولیک (۱۹۸۱) بیان کرد، حمایت محدود والدین در خانواده ممکن است در در ک نگرش واقعی دیگران توسط نوجوان ایجاد مشکل کرده در نتیجه باعث بالا رفتن حالت خود محوری در موقعیت های اجتماعی می شود. او دریافت، رفتار تماشاگر خیالی در مردان مختلف در مقایسه با غیر متخلص بیشتر باقی می ماند. او علت این امر را به کم بودن حمایت والدین، نسبت داد. آدامز و جونز (۱۹۸۲) دریافتند عدم پذیرش و کنترل توسط والدین با بالا رفتن رفتار تماشاگر خیالی در ارتباط است. ریلی و همکاران (۱۹۸۴) نشان دادند، والدین حمایت گر و هیجان پذیر، احتمال بالا بودن حالت خود آگاهی در اوایل نوجوانی را کاهش می دهند. انتظار می رفت بر اساس نتایج پژوهش های ذکر شده تماشاگر خیالی با الگوی گفت و شنود همبستگی منفی داشته باشد ولی نتایج حاصل از پژوهش وجود همبستگی مثبت و معنادار را بین تماشاگر خیالی و الگوی گفت و شنود تایید کرد. هم چنین بر اساس نتایج پژوهش، طی سه گام متوالی تماشاگر خیالی به همراه قدرت مطلق و منحصر به فرد بودن پیش بینی کننده الگوهای گفت و شنود بود. شاید این گونه بتوانیم توجیه کنیم که نمونه پژوهش ما را نوجوانان دیبرستانی تشکیل می دهند و رفتار تماشاگر خیالی در اوایل نوجوانی بالا است. محققین مختلف بر سر این موضوع که در صورت روابط ایمن والدین، نمرات تماشاگر خیالی در اواخر نوجوانی کاهش می یابد،

توافق دارند(لاپسلی، ۱۹۹۳؛ آنولیک، ۱۹۸۱؛ ریلی و همکاران، ۱۹۸۴؛ ریان و کوزکوسکی، ۱۹۹۴). وجود همیستگی مثبت و معنادار بین تماشاگر خیالی و الگوی همنوایی مورد انتظار بود. به دلیل این که خانواده‌های با همنوایی زیاد در تعاملات خود بر همسانی عقاید و نگرش‌ها تاکید دارند، تعاملات آنها بر همنوایی، اجتناب از تعارض و وابستگی متقابل خانواده به هم، تکیه دارد. در این خانواده‌ها از والدین انتظار می‌رود تا در مورد خانواده تصمیم بگیرند. از فرزندان انتظار می‌رود تا مطابق میل والدین شان عمل کنند. در واقع در چنین خانواده‌هایی عدم پذیرش - کنترل وجود دارد که در پژوهش‌های گذشته با افزایش تماشاگر خیالی در ارتباط بود و این نتیجه با نتایج (آدامز و جونز، ۱۹۸۲؛ ریلی و همکاران، ۱۹۸۱؛ آنولیک، ۱۹۸۱) همسو است. از آنجایی که اعتبار هر تحقیق منوط به گستردگی دامنه مورد تحقیق است. لذا یکی از محدودیت‌های تحقیق حاضر اجرای آن در شهر اصفهان بوده که در تعمیم نتایج آن در شهرها و مناطق دیگر باید با احتیاط عمل شود. این پژوهش بر روی نوجوانان مقطع دیرستان انجام شد، در آینده پیشنهاد می‌شود این تحقیق بر روی نوجوانانی که در اواخر دوران نوجوانی هستند نیز انجام شود. در این پژوهش رابطه تماشاگر خیالی و افسانه شخصی با ابعاد الگوهای خانواده بررسی شد، پیشنهاد می‌شود در آینده رابطه این متغیرها با چهار الگوی ارتباط خانواده (خانواده‌های توافق کننده، خانواده‌های کثرت گرا، خانواده‌های حفظ کننده و خانواده‌های به حال خود واگذارنده) که حاصل ترکیب این دو بعد هستند، بررسی شود. همان‌گونه که ملاحظه گردید براساس نتایج پژوهش حاضر منحصر به فرد بودن به عنوان پیش‌بینی کننده قوی برای الگوهای همنوایی محسوب شد(فرضیه ۲-۵) و قدرت مطلق با الگوی گفت و شنود رابطه مثبت و معنادار داشت(فرضیه ۱-۱)، بر این اساس پیشنهاد می‌شود الگوهای ارتباط خانواده در کلینیک‌ها و مدارس به والدین آموزش داده شود.

## منابع

- اشتاین برگ، لانرس(۱۳۸۷)، سال های شیرین نوجوانی، ترجمه مهدی قراچه داغی، تهران: نشر دایره
- تجلی، فاطمه و اردلان، الهام(۱۳۸۹)، رابطه ابعاد الگوهای ارتباط خانواده با خود کارآمدی و سازگاری تحصیلی، مجله روان شناسی ۵۳، سال چهاردهم، شماره ۱، صص ۶۲-۷۸
- رحیمی، مهدی و خیر، محمد(۱۳۸۶)، رابطه الگوهای ارتباط خانواده و کیفیت زندگی در دانش آموزان متوسطه شهر شیراز، مجله مطالعات تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی، دوره دهم، شماره ۱:
- سپهری، صفورا و مظاہری، محمد علی(۱۳۸۸)، الگوهای ارتباطی خانواده و متغیرهای شخصیتی در دانشجویان، مجله روان شناسی تحولی: روان شناسی ایرانی، سال ششم، شماره ۲۲:
- کوروش نیا، مریم(۱۳۸۵)، تاثیر ابعاد الگوهای ارتباط خانواده بر سازگاری. پایان نامه کارشناسی ارشد، بخش روان شناسی تربیتی دانشگاه شیراز.
- گلادینگ، سامویل(۱۳۸۶)، خانواده درمانی (تاریخچه، نظریه، کاربرد)، ترجمه فرشاد بهاری و دیگران، تهران: انتشارات ترکیه
- منصور، محمد(۱۳۸۷)، روان شناسی ژنتیک، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها. انتشارات: سمت، چاپ نهم

- AALSMA,C.Lapsly,D.,& Flannery.(2006). Personal Fables, Narcissism, and Adolescent Adjustment. *Psychology in the Schools*, 43(4).
- Adams, G. R., & Jones, R. M. (1982). Adolescent egocentrism: Exploration into possible contributions of parent-child relations. *Journal of Youth and Adolescence*, 11(1), 25-31.
- Albert,A.Elkind,D.Ginsberg,S.(2007). The Personal Fable and Risk-Taking in Early Adolescence. *J Youth Adolescence* , 36:71-76
- Anolik, S. A. (1981). Imaginary audience behavior and perceptions of parents among delinquent and nondelinquent adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 10(6),443-454
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties, *American Psychologist*, 55, 469-480
- Elkind, D. (1967). Egocentrism in adolescence. *Child Development*, 38(4), 1025-1034.
- Elkind, E., & Bowen, R (1979). Imaginary audience behavior in children and adolescents. *Developmental Psychology*, 15(1), 38-44.
- Elwood, T. D., & Schrader, D. C. (1998). Family communication patterns and communication apprehension. *Journal of Social Behavior and Personality*, 13 (3), 493-502.
- Fitzpatrick,M.A& Caughlin,J.P.(2002).Intrapersonal communication in family relationships.In M.L.Knapp&J.A.Daly(EDS),Handbook of interpersonal communication(3<sup>rd</sup>ed.),pp.726-777
- Fitzpatrick MA.(2004). The family communication patterns theory: Observations on its development and application. *J Fam Commun.* (4):167-79.
- Forthun,Larry(2001).structural family therapy.Internet.As:psu/academics./structural notes.htm.

- Freeman, George M. (2002). "Defining Imaginary Audience Scores Via Gender Attributes Versus Biological Gender. UNF Theses andDissertations. Paper 173.
- Galanaky,E.(2012). The Imaginary Audience and the Personal Fable: A Test of Elkind's Theory of Adolescent Egocentrism. Psychology, Vol.3, No.6, 457-466
- Gudykunst, W. B., & Nishida, T. (2001). Cultural variability in communication: Anintroduction. Communication Research, 24, 327-348.
- Goossens, L., Beyers, W., Emmen, M., & van Aken, M.A.G. (2002). The imaginary audience and personal fable: Factoranalyses and concurrent validity of the “new look” measures. Journal of Research on Adolescence, 12, 193–215
- Helesen, M., Vollebergh, W., & Meeus, W. (2003). Social support from parents and friends and emotional problems in adolescence. Journal of Youth and Adolescence, 29(3), 319-335.
- Huang LN.(1999). Family communication patterns and personality characteristics. Commun Quarter. (47):230-43
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (1997). Family type and conflict: The impact of conversation orientation and conformity orientation on conflict in the family. Communication Studies, 48, 59-78.
- Koerner AF, Fitzpatrick MA.(2002). Toward a theory of family communication. Commun Theory. (12):70-91.
- Koerner AF, Fitzpatrick MA. (2002). You never leave your family in a fight: The impact of families of origins on conflict-behavior in romantic relationships. Commun Stud. (53):234-51
- Kroger,J.(1998).Adolescence a second sepration-individuation process.Personality development in adolescence:A cross-national and life span perspective 172-192
- Lapsley, D. K. (1993). Toward an integrated theory of adolescent ego development:The "new look" at adolescent egocentrism. American Journal of Orthopsychiatry,63(4), 562-571.
- Lapsley, D. K., & Murphy, M. N. (1985). Another look at the theoretical assumptions of adolescent egocentrism. Developmental Review, 5, 201-217.
- Lapsley, D.K., & Rice, K. (1988). The “new look” at the imaginary audience and personal fable: Toward an integratedmodel of adolescent ego development. In D.K. Lapsley & F.C. Power (Eds.), Self, ego, identity: Integrative approaches(pp. 109–129). New York: Springer
- Lapsley, D. K., Fitzgerald, D. P., Rice, K. G., & Jackson, S. (1989). Separationindividuation and the "new look" at the imaginary audience and personal fable: Atest of an integrative model. Journal of Adolescent Research, 4(4), 483-505
- Lepoire,Beth a.(2006).Family communication:nurturing and control in changing world.Sage publications,Inc.California.
- Riley, T., Adams, G. R., & Nielsen, E. (1984). Adolescent egocentrism: The association among imaginary audience behavior, cognitive development, and parental support and rejection. Journal of Youth and Adolescence, 13(5), 401-417.
- Ritchie LD, Fitzpatrick MA.(1990). Family communication patterns: Measuring intrapersonal perceptions of interpersonal relationships. Commun Res. (17):523-44.
- Ryan,R.,& Kuczkowski, R.(1994). The Imaginary Audience, Self-Consciousness, and Public Individuation In Adolescence. Journal of Personality 62:2
- Vartanian, L. R. (2000). Revisiting the imaginary audience and personal fable constructs. adolescent egocentrism: a conceptual review. Adolescence, 35(140), 639-661

